

Het verlies van het machtspotentieel van een zwak parlement

*Onderzoek aan de hand van de Belgische afgevaardigden
in het Europees Parlement (1952-1979)*

---

door Wilfried DEWACHTER,

Gewoon hoogleraar aan de Katholieke Universiteit te Leuven

en Lieven DE WINTER,

Medewerker aan de Afdeling Politologie
van de Katholieke Universiteit te Leuven.

★

I. De Wet van de zwakke parlementen.

Het Europees Parlement dat van 7 tot 10 juni 1979 voor het eerst rechtstreeks zal verkozen worden heeft slechts een zeer beperkte bevoegdheid.

Voor het wetgevend werk heeft het Europees Parlement slechts een adviserende bevoegdheid. De politieke controle slaat enkel op de Commissie, en slechts bij welwillendheid van de Raad van Ministers ook op deze instelling. De motie van wantrouwen tegen de Europees Commissie moet met $\frac{2}{3}$ der stemmen genomen worden bij een minimale aanwezigheid van de helft der leden. Buiten deze gekwalificeerde meerderheid, moet inzake beperking van het vertrouwensvotum bovendien rekening gehouden worden met de grote partijpolitieke verscheidenheid in de samenstelling van de Commissie, wat een oppositie vanuit de fractie duidelijk bemoeilijkt, maar vooral met het feit dat de Commissie niet de hoogste instantie is in de Europese Gemeenschappen maar overklast wordt door de Raad der Ministers en door de Europese Raad van Staatshoofden en Regeringsleiders, waaraan het wantrouwensvotum niet kan raken. Wat de begroting betreft, die in 1977 maar 1,94 % van de som der nationale begrotingen van de Lid-Staten vertegenwoordigde (1), heeft het Parlement enkel een amendingsrecht voor de niet-verplichte uitgaven die in 1977

---

(1) G. GEENS, De Europese Begroting. In : *Teksten en Documenten*, 1977, nr 312, blz. 32-35.

slechts 16 % van het EG budget bedroegen. Het globaal verwerpingsrecht van het Parlement m.b.t. de begroting is omwille van de globaliteit en de uiteenlopende belangen der lidstaten inzake het landbouwbeleid (goed voor bijna 75 % van de begroting) bijzonder moeilijk hanteerbaar. Pas sinds het Verdrag van Luxemburg van 22 april 1970 en het Verdrag van Brussel van 22 juli 1975 heeft het Europees Parlement de bovenvermelde budgettaire bevoegdheden gekregen. De Gemeenschappelijke Vergadering van de EGKS en het Europees Parlement tot 1970 hadden nog beperktere bevoegdheden. Het ontbreekt het Europees Parlement tenslotte volkomen aan een government-making power, wat precies in alle polyarchieën van het parlementaire type nog de belangrijkste basis vormt van de macht van het parlement. De nationale parlementen hebben meer regeringsvormende macht op Europees vlak dan het Europees Parlement zelf. Enigszins geschematiseerd dient men inderdaad te stellen dat sinds het einde der zestiger jaren, eerst de Europese toppen en dan de Europese Raad van Staatshoofden en Regeringsleiders de functie van Europese regering vervult. Deze Raad is in werkelijkheid een conglomeraat van nationale regeringsleiders die ofwel in hun nationaal parlement ofwel rechtstreeks bij hun nationale kiezers het vertrouwen hebben gekregen ; vertrouwen waaraan het Europees Parlement niets kan wijzigen noch toevoegen. Het Europees Parlement is derhalve een zwak parlement. Een zwak parlement heeft slechts weinig of geen verdragende bevoegdheden in het geheel van de politieke besluitvorming : noch wetgevend, noch controlerend, noch budgettair, noch inzake regeringsvorming.

De vraag die in dit artikel gesteld wordt is de vraag naar de politieke kwaliteit van de kandidaten die een zwak parlement aantrekt. Trekt een zwak parlement sterke kandidaten aan, politiek gewichtige figuren, of is het veeleer een verzameling van backbenchers, uitgerangeerde personen, fin de carrière mensen, *would be's*, tweede rangsfiguren ? En is het zo dat zwakke parlementen uitsluitend of hoofdzakelijk zwakke kandidaten aantrekt, waardoor de zwakte van deze parlementen nog toeneemt, wat dan op zijn beurt leidt tot nog zwakkere rekrutering. Met andere woorden zit een zwak parlement niet in een spiraal naar beneden, naar steeds verdergaande verzwakking ? Is het, analoog aan de wet van Gresham dat *bad money drives out good money*, zo dat « zwakke parlementen stoten goede kandidaten af, en door de zwakte van de rekrutering verzwakten deze parlementen nog verder » ?

Historisch lijkt men aanduidingen hiervan te vinden in de *Reichstag* van het Duitse Keizerrijk vanaf 1871. Minder duidelijk is de toetsing aan het Frankfurter Parlement van 1848 en de Doema in de periode 1906-1917, doch bij een ruimere interpretatie wordt bovenvermelde stelling enigszins bevestigd.

II. Operationalisering.

Het onderzoek naar de « wet van de zwakke parlementen » wordt doorgevoerd aan de hand van de Belgische afgevaardigden in de Gemeenschappelijke Vergadering van de EGKS en in het Europees Parlement, van 1952 tot 1979.

De Belgische afgevaardigden in deze Parlementen werden verkozen door de Kamer van Volksvertegenwoordigers en door de Senaat, meestal bij de aanvang van elke parlementaire zitting. Het is derhalve een verkiezing op een tamelijk hoog niveau van participatie. Gezien de beperktheid van de kiescolleges en de partijdiscipline bij de stemming was het aantal verkozenen per partij betrouwbaar te voorspellen. Zelden waren er meer kandidaten dan verkozenen. Bijgevolg zou men, bij onderzoek, gesteund op de kandidaten, in feite werken met twee categorieën : een zeer omvangrijke groep van de afgevaardigden en een beperkte groep van de niet-verkozen kandidaten. Dit onderzoek weerhoudt enkel de eerste groep. Deze groep omvat 342 verkozenen, de meesten meermaals herkozen : in werkelijkheid werden 60 verschillende personen afgevaardigd. De selectie van de verkozenen schaadt niet aan het onderzoek. Integendeel : de kwaliteit van de verkozen afgevaardigden moet toch hoger zijn dan de kwaliteit van de niet-verkozen kandidaten, zeker bij twee gekwalificeerde kiescolleges als Kamer en Senaat. Wat opgaat voor de verkozenen wordt op stuk van zwakte ongetwijfeld nog versterkt in de totale groep van de kandidaten.

De politieke kwaliteit van de kandidaten wordt geoperationaliseerd, niet op hun strikt parlementair werk, maar op de macht waarover zij in het geheel van het politiek bestel beschikken. Afgezien van de problemen bij de operationalisering van de kwaliteit van het parlementair werk (2) is het aangewezen de macht in het ganse politiek bestel te gebruiken omdat dit ongetwijfeld meer werkelijkheidsgetrouw is.

In geen enkele hedendaagse polyarchie is het parlement het hoogste machtsplatform. Overal overschaduwde de regering deze instelling.

Bovendien is met de uitgebreidheid en omvangrijkheid van de overheidsfuncties in de verzorgingsstaat het parlement in zijn typische functionaliteit als wetgeving, begroting, controle en regeringsvorming, moeilijk nog te isoleren. Een benadering van het globaal politiek gebeuren is duidelijk meer aangewezen.

---

(2) M. DEWEERDT, De parlementaire werkzaamheden van de Belgische parlementsleden tijdens de zitting 1977-1978. In : *Res Publica*, 1978, nr 4, blz. 647-683.

De betekenis in het globaal Belgisch politiek bestel wordt positioneel gemeten. Het meest betrouwbaar onderzoeksinstrument daartoe is het onderzoek naar de machtshierarchie van de posities in België (3). Dit instrument laat kwantificering toe doordat het de 12 topposities in de Belgische politiek rangschikt naar de mate van macht van elke positie.

A. De beschouwde machtsposities en de toegekende gewichten.

Door omkering van de schaal der samengevoegde positie- en personen-vraag werden aan de respectievelijke posities de volgende gewichten toegekend.

TABEL I

Het gewicht der machtsposities

<i>Positie</i>	<i>Gewicht</i>
a) Parlementaire en regeringsposities	
1. Volksvertegenwoordiger en senator	3,06
2. Fractie leider in Kamer of Senaat	5,89
3. Voorzitter of ondervoorzitter in Kamer of Senaat	4,76
4. Kabinetschef	4,78
5. Minister of staatssecretaris	8,26
6. Eerste-minister	12,95
b) Partijposities	
7. Partijvoorzitter	11,76
8. Partijsecretaris	5,89
9. Voorzitter van taalvleugel in CVP-PSC	8,83
c) Socio-economische machtsposities	
10. Syndicaal leider	8,90
11. Leider van een financiële of industriële groepering	6,09
12. Dagbladdirecteur	5,49
d) Supranationale posities	
13. Voorzitter van een Internationale	5,89
14. Voorzitter of ondervoorzitter van het Europees Parlement	4,76
e) Posities in lagere besturen	
15. Burgemeester van een grote gemeente*	4,76

D.w.z. gemeenten met meer dan 50.000 inwoners vóór de fusie, 80.000 inwoners na de fusie van gemeenten.

Deze schaal kan enigszins bekritiseerd worden. Enkele van de door ons onderzochte posities komen niet voor in de machtshierarchieschaal uit voormeld onderzoek, nl. de fractie leiders, de voorzitters van Kamer en Senaat, de partijsecretaris, de dagbladdirecteur, de burgemeester en de

(3) W. DEWACHTER, De machtshierarchie in de Belgische politiek. In : *Res Publica*, 1971, nr 3-4, blz. 533-550.

supranationale posities. Zij kregen het gewicht van qua macht vergelijkbare posities uit het machts hiërarchieonderzoek. Zo kreeg de dagbladdirecteur het gewicht van de politieke redacteur, de fractieleider het gewicht van het parlementslid-verslaggever, enz. Deze toekenning is enigszins arbitrair.

Ook dient de vraag gesteld of de machts hiërarchie tijdens de periode 1952-1979 ongewijzigd gebleven is. De rangorde der machtigste posities bleef waarschijnlijk dezelfde, doch de machtsverhouding tussen de hoogste posities onderling en de rangorde der lagere posities zijn mogelijk in de loop der jaren veranderd (4). Men heeft de machts hiërarchieschaal evenwel samengesteld op basis van beleidsmateries uit de jaren zestig (d.w.z. in het midden van de periode 1952-1979), zodat deze schaal tenminste een gemiddeld beeld biedt van de machts hiërarchie voor de beschouwde periode.

Een en ander laat toe te besluiten dat de door ons aangepaste schaal best bruikbaar is voor het voorgenomen onderzoek, doch dat men eerder voorzichtig moeten zijn bij de interpretatie van kleine verschuivingen in de kwaliteit van de Belgische afvaardiging, welke ook door de gebruikte operationalisering kunnen veroorzaakt zijn.

B. *Uitwerking.*

Bij de individuele weging van de door de Belgische vertegenwoordigers gecumuleerde posities rijzen nog enkele problemen.

Vooreerst stelt zich het probleem der vervangers. Sommige afgevaardigden werden in de loop van het parlementair jaar vervangen door een partijgenoot, die meestal niet dezelfde machtsposities bekleedde (5).

In deze gevallen werd het gemiddelde van het gewicht van de vertegenwoordiger en van zijn vervanger berekend, met inachtname van de duur van hun mandaat in dat jaar.

Het wegen van de afgevaardigden die een belangrijke functie hebben uitgeoefend in de periode vóór ze in het Europees Parlement zetelden, vormt een bijkomende moeilijkheid. Het is evident dat een pas verkozen parlementariër, die nog geen belangrijke regerings- of partijfuncties heeft vervuld, niet evenveel macht heeft als bvb. een Paul-Henri Spaak, die jaren minister en eerste-minister is geweest, vooraleer hij het Europees Parlement betrad. Daarom werd besloten om de invloed van destijds beklede posities door te rekenen in de huidige gecumuleerde machtsposities, en dit in dalende lijn naarmate de tijd vordert en voor een periode

(4) Zo lijkt in de politieke wereld aangenomen te worden dat in de zeventiger jaren de partijvoorzitters de eerste-minister in macht bijna evenaren.

(5) Het Europese parlementair jaar begint op de derde dinsdag van oktober voor de periode 1952-1965, en de tweede dinsdag van maart voor de periode 1965-1979.

TABEL II

Kwaliteit van de Belgische afvaardiging in het Europees Parlement (1952-1979)

120

	Socialisten			Christen-democraten			Liberalen			FDF/RW			Totaal voor de Belgische afvaardiging		
	n	totaal	$\bar{x}$	n	totaal	$\bar{x}$	n	totaal	$\bar{x}$	n	totaal	$\bar{x}$	n	totaal	$\bar{x}$
1952/1953	4	33,48	8,37	3	20,94	6,98	1	20,71	20,71				8	75,13	9,39
1953/1954	4	32,30	8,08	3	20,94	6,98	1	22,53	22,53				8	75,77	9,47
1954/1955	4	28,45	7,11	3	20,94	6,98	1	19,59	19,59				8	68,98	8,62
1955/1956	4	22,18	5,55	3	20,94	6,98	1	16,65	16,65				8	60,04	7,51
1956/1957	4	22,18	5,55	3	20,94	6,98	1	13,71	13,71				8	56,83	7,10
1957/1958	4	28,07	7,02	3	20,94	6,98	1	17,84	17,84				8	66,85	8,36
1958/1959	6	43,09	7,18	6	48,07	8,01	2	20,53	10,27				14	111,69	7,98
1959/1960	6	42,18	7,03	6	48,07	8,01	2	41,33	20,67				14	131,58	9,40
1960/1961	6	41,26	6,88	6	48,07	8,01	2	40,34	20,17				14	129,67	9,26
1961/1962	6	26,08	4,35	6	33,14	5,52	2	30,36	15,18				14	89,58	6,40
1962/1963	6	19,28	3,21	6	24,25	4,04	2	20,14	10,07				14	72,41	5,17
1963/1964	6	18,36	3,06	6	24,25	4,04	2	10,86	5,43				14	53,47	3,82
1964/1965	6	18,36	3,06	6	34,96	5,82	2	10,88	5,44				14	64,20	4,59
1965/1966	6	21,12	3,52	6	26,63	4,44	2	9,87	4,93				14	57,62	4,12
1966/1967	4	16,37	4,09	6	24,25	4,04	4	16,58	4,14				14	57,20	4,09
1967/1968	4	12,24	3,06	6	24,25	4,04	4	18,19	4,55				14	54,68	3,91
1968/1969	4	12,24	3,06	6	47,33	7,89	4	27,27	6,82				14	86,84	6,20
1969/1970	4	12,24	3,06	6	48,32	8,05	4	19,74	4,94				14	80,30	5,73
1970/1971	4	12,24	3,06	6	40,22	6,70	4	17,00	4,25				14	78,10	5,58
1971/1972	4	12,24	3,06	6	42,97	7,16	4	19,94	4,99				14	75,15	5,37
1972/1973	4	25,33	6,33	6	39,65	6,61	2	12,01	6,01	2	6,12	3,06	14	83,11	5,94
1973/1974	4	27,39	6,85	6	32,52	5,42	2	12,01	6,01	2	6,12	3,06	14	78,04	5,57
1974/1975	4	22,57	5,64	6	27,69	4,62	2	6,12	3,06	2	6,12	3,06	14	63,5	4,54
1975/1976	4	12,24	3,06	6	19,73	3,29	2	6,12	3,06	2	6,12	3,06	14	44,21	3,16
1976/1977	4	12,24	3,06	6	16,36	3,06	2	6,12	3,06	2	14,38	7,19	14	51,10	3,65
1977/1978	5	18,13	4,53	7	18,36	3,06	2	17,88	8,94				14	60,49	4,32
1978/1979	5	18,13	4,53	7	18,36	3,06	2	17,88	8,94				14	60,49	4,32

RES PUBLICA

die slechts half zo lang is als de periode waarin de afgevaardigde een bepaalde functie heeft uitgeoefend (6).

De lijst der posities, bekleed door de Belgische vertegenwoordigers in het Europees Parlement, werd opgesteld aan de hand van diverse bronnen (7). Vervolgens werden de diverse machtsposities van elk parlamentslid geïndiceerd en opgeteld. Per parlementair jaar werden deze gecumuleerde scores van alle parlementsleden samengeteld en gedeeld door het aantal Belgische afgevaardigden (8). Men bekomt alzo de gemiddelde gecumuleerde machtspositie van de Belgische vertegenwoordiging in het Europees Parlement per parlementair jaar, voor de periode 1952-1953 tot 1978-1979. Zie tabel II die uitgekend is in grafiek I.

III. De dalende kwaliteit van het zwakke Europees Parlement.

Uit grafiek I blijkt duidelijk dat de gemiddelde machtspositie van de Belgische afvaardiging door de jaren heen is afgenomen (zie de negatieve richtingscoëfficiënt van de regressielijn).

Bij de start van de Gemeenschappelijke Vergadering in 1952 staat de Belgische afvaardiging op een kwalitatief hoog niveau : drie partijvoorzitters en vier oud-ministers op een totaal van acht ; vijf van die acht zullen later nog minister of eerste minister worden.

Gedurende de eerste twee jaren blijft de kwaliteit van deze groep zeer hoog. Dan komt een eerste daling in de jaren 1955-1958, maar het niveau blijft toch nog hoger dan in gans de periode 1962-1979. Na de mislukking van de Europese Defensie Gemeenschap (1954) is de Conferentie van Messina (1955) terug een eerste stap naar verdere integratie, bevestigd in de Verdragen van Rome (1957), van kracht geworden op 1 januari 1958.

Ook heeft de golf van kortstondige opstandigheid van de Gemeenschappelijke Vergadering op haar bijeenkomst op 19 maart 1956 te Straatsburg, bij de politieke partijen de verwachting gewekt dat het Europees Parlement van groot belang zou worden bij de verdere integratie

(6) Bvb. : als een parlementair vier jaar na elkaar minister is geweest en daarna naar het Europees Parlement wordt afgevaardigd, krijgt hij voor het eerste jaar $\frac{2}{3}$ van de macht van zijn oudministerschap en het tweede jaar $\frac{1}{3}$ van die score toegekend. Er wordt verondersteld dat in het derde jaar de invloed van zijn destijds beklede functie is uitgewerkt, zodat hij daar niets meer voor bij krijgt. Bij een anciënniteit van 10 jaar bij voorbeeld, zijn de relatieve gewichten achtereenvolgens $\frac{5}{6}$, $\frac{4}{6}$, $\frac{3}{6}$, $\frac{2}{6}$ en $\frac{1}{6}$.

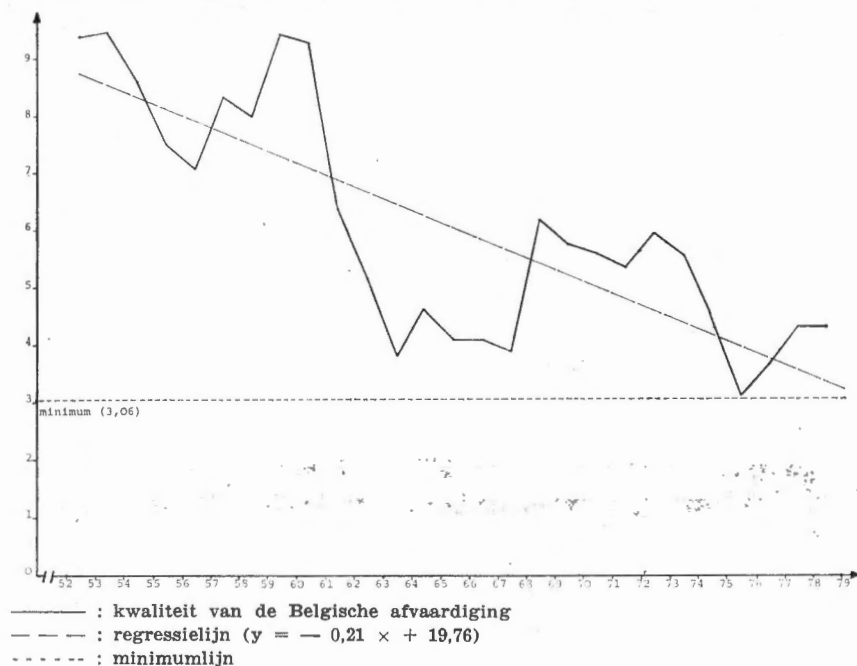
(7) — Kamer van Volksvertegenwoordigers, *Levensberichten*, van de jaren 1965, 1968, 1975, 1977. — Belgische Senaat, *Biografisch Handboek*. — VAN MOLLE P., *Het Belgisch Parlement 1894-1978*, Antwerpen, SWU, 1972, 445 blz. — CAMMAER, H., *Circulatie tabel van de Belgische elite*, Afdeling Politologie, Leuven, 1977, 332 blz.

(8) In de Raadgevende Vergadering van de EGKS (1952-1958) had België acht afgevaardigden, in het Europees Parlement (1958-1978) veertien.

van Europa (9). Vanaf deze heropleving van het Europees integratiestreven in 1957-1958 stijgt de kwaliteit van de afvaardiging tot een zeer hoog niveau bereikt wordt in de periode 1959-1960 — 1960-1961.

Vanaf 1962 daalt de kwaliteit bijzonder snel en diep. De Europese politiek van president de Gaulle streefde naar een confederaal Europa,

GRAFIEK I
De kwaliteit van de Belgische Afvaardiging in het Europees Parlement

waarin de nationale staten (via de ministerraad), i.p.v. de supranationale instellingen (de Commissie en het Europees Parlement) het laatste woord zouden hebben (plan Fouchet). Door het veto van president de Gaulle tegen de toetreding van het Verenigd Koninkrijk (14 januari 1963) en de politiek van de lege stoel (1965-1966) bereikt de institutionele crisis van de Europese Gemeenschappen haar hoogtepunt, waarvoor de samenvoeging van de instellingen op 1 juli 1967 slechts een zwak tegengewicht vormde. Wel stijgt vanaf 1968 de kwaliteit van de afgevaardigden, wat in den beginne meer met de operationalisatie te maken heeft maar langzaam meer ondersteuning van een vernieuwde integratiestimulans krijgt

(9) P. VAN DE MEERSSCHE, *Europese integratie en desintegratie 1945-heden*. Antwerpen, 1978, blz. 98-99.

(nieuwe aanvraag van de kandidaat-landen Verenigd Koninkrijk, Ierland, Denemarken en Noorwegen, effectief toegetreden, op Noorwegen na, per 1 januari 1973).

De oliecrisis en de economische crisis waarin de Europese Gemeenschappen de zwakheid van hun beleidsmogelijkheden en crisismangement aantonen, geven weer aanleiding tot een nieuwe daling van de kwaliteit, nu zelfs tot het minimumpunt : nl. de score van het louter parlementslid.

Twee vaststellingen dienen bij het verloop van de kwaliteit van de Belgische afgevaardigden in het Europees Parlement gemaakt. De kwaliteit van deze afvaardiging daalt zeer sterk van in het begin der zestiger jaren tot in 1979. De « wet van het zwakke parlement » wordt bevestigd in zijn verloop ; niet in zijn startpositie. Een zwak parlement heeft in den beginne sterke kandidaten aangetrokken. Dit heeft te maken, zoals de tweede vaststelling het uitwijst, met de aantrekkingskracht en de uitdaging van de Europese eenheidsbeweging. De tweede vaststelling die gemaakt moet worden wijst precies op het verband van het verloop van de lijn met de intensiteit en de opwaarste beweging van de Europese integratie : van 1952 tot 1961 zeer intens, met uitzondering van de ontgoocheling van de Europese Defensie Gemeenschap in 1954, lauwe intensiteit in de periode van president de Gaulle 1961-1968, heropleving in de periode 1969-1973, met weer een duidelijke afzwakking vanaf de crisis van 1973-1974 en volgende jaren. Dit verband met de intensiteit van de Europese integratie wijst op een kracht die het Europees Parlement overstijgt.

Dit zwakke parlement wordt opgetild door een bredere beweging die op zijn minst in potentie aanzienlijke politieke betekenis heeft. Net zoals de Doema in het Russisch *ancien régime* van Nicolaas II, een instrument en platform was van de oppositiebewegingen en daardoor boven zijn beperkte bevoegdheden en mogelijkheden uitsteeg.

Wat het Europees Parlement betreft moet de « wet der zwakke parlementen » bevestigd worden, maar in de mate dat het Europees Parlement ingebed ligt in een omvattende integratiebeweging, ook genuanceerd worden in de zin dat de schommelingen in die integratie zich ook in de samenstelling laten voelen.

Vanuit de waarneming van de Belgische afvaardiging in het Europees Parlement moet de wet der zwakke parlementen dan ook als volgt aangepast worden : « zwakke parlementen stoten goede kandidaten af, en door de zwakte van de rekrutering verzwakken deze parlementen nog verder tenzij en in zover deze parlementen platformen zijn van een intense sociale beweging in opgang ».

Tenslotte blijkt uit tabel II dat deze wet gespecificeerd kan worden naar de drie grote politieke families in België.

De kwaliteit van de socialistische afvaardiging ligt over bijna de ganse periode onder de kwaliteit van de gehele Belgische vertegenwoordiging. Zij volgt wel vrij regelmatig de fluctuaties van de nationale kwaliteit. Dit laatste geldt ook voor de kwaliteit van de christen-democratische delegatie, zij het dan dat ze de eerste tien jaar onder, en de daaropvolgende periode meestal boven de kwaliteit van de ganse Belgische afvaardiging ligt. Het niveau van de liberale vertegenwoordigers ligt voor nagenoeg de ganse periode boven het Belgische niveau, en in de eerste tien jaar zelfs meer dan dubbel zo hoog. Ook blijkt dat de daling van de kwaliteit bij de liberale afvaardiging veel meer uitgesproken is dan bij de socialisten en de christen-democraten (10).

Blijkbaar speelt de wet der zwakke parlementen sterker voor de liberale dan voor de socialistische en christen-democratische vertegenwoordiging.

Besluit.

Op basis van het onderzoek van de machtspositie van de 342 Belgische verkozenen in het Europees Parlement is vastgesteld dat in een zwak parlement gaandeweg de capaciteit van de leden afneemt. Slechts in de mate dat het Parlement een manifestatie en een deel is van een sociale beweging, hier van integratie, komen hierop uitzonderingen voor. Dit is voor het Europees Parlement vastgesteld in 1952-1954 en 1959-1961 en in enigermate nog in 1972-1973.

Dit onderzoek zou vervolledigd moeten worden met een onderzoek naar de kwaliteit van de afgevaardigden van de andere staten in de Europese Gemeenschap. Dit is tot nog toe niet doorgevoerd. Onze besluiten kunnen dan enkel ten voorlopige titel gelden.

Het rechtstreeks verkozen Europees Parlement van 1979 start in soortgelijke omstandigheden. De bevoegdheden van het Europees Parlement blijven beperkt. De rechtstreekse verkiezing geeft een nieuwe impuls aan de beweging. Voor zover de kandidatenlijsten bekend zijn, stijgt inderdaad ook de kwaliteit van de kandidaten. Als het onderzoek over de Belgische afgevaardigden mag uitgebreid worden, dan komt het Europees Parlement in de eerste jaren van zijn rechtstreeks verkozen zijn in een kritische fase : de fase waarin het Parlement nog de impuls van een herleving van het integratiestreven draagt en derhalve bekwame kandidaten in zich verza-

---

(10) De richtingscoëfficiënt van de regressielijn van de dalende kwaliteit van de liberale parlementairen is in absolute waarde veel groter dan die van de christen-democraten en socialisten (respectievelijk — 0,66 ; — 0,13 ; — 0,13).

melt. Die periode is eerder van korte duur. De tweede rechtstreekse verkiezingen in 1984 lijken een uiterste grens te zijn.

Heeft het Europees Parlement dan zijn macht en zijn gezag aanzienlijk uitgebreid kan het verder bekwame kandidaten blijven aantrekken, zoniet komt het terecht in de spiraal van verzwakking. De « wet der zwakke parlementen » gaat dan onverbiddeijk spelen.

Summary : The « law of weak parliaments » tested for the European Parliament.

The « law of weak parliaments » states that parliaments with small competences only attract weak candidates, which in turn weakens the parliament even more.

Research concerning the Belgian delegates to the European Parliament from 1952 to 1979, confirmed this law, but also qualified it by showing that the downward trend can be crosscut when the parliament gains importance as an institutional platform for a social movement, in this case for the European integration.

